

Αντί Προλόγου

Μηδέ δίκην δικάσης, πρίν ἄμφω μῦθον ἀκούσης.
Μην αποφασίζεις το δίκιο, πριν ακούσεις και των δύο τον λόγο.
ΗΣίοδος (750-700)

Σωτήριοιον έτος 2004.

Είμαι 3.500 ετών. Ήμουν πεθαμένος όλα αυτά τα χρόνια. Γεννήθηκα σε μια μικρή πόλη της Ελλάδας. Ο τάφος μου ήταν ανάμεσα στους τάφους του Αριστοτέλη, του Πλάτωνα, των τριακοσίων του Λεωνίδα, στο *είνوسیφυλλον Πήλιον*, στον *αίπύν Όλυμπον*, δεν θυμάμαι καλά, ήταν όμως σίγουρα στην πανάρχαια ελληνική *ἄρουρα*, δίπλα στις *θαλασσόπλαγτες* ακτές του Αιγαίου.

Κοιμήθηκα στον τάφο μου, σ' αυτήν την ιερή γη, πολλούς αιώνες όταν ξαφνικά ξύπνησα- δεν ξέρω πώς ή γιατί- και μεταφέρθηκα με μία δύναμη πέραν της θέλησής μου σε μία καινούρια ημέρα και σε μία καινούρια πόλη. Έφτασα εδώ νωρίς το πρωί όταν ο ουρανός ήταν ακόμη μουντός και μόλις είχαν αρχίσει να φαίνονται οι πρώτες ακτίνες του ήλιου.

Καθώς πλησίαζα την πόλη άκουσα κύμβαλα να χτυπούν και λίγο αργότερα βρέθηκα στους δρόμους της, όπου είδα πολλούς καλοντυμένους, με παράξενα ρούχα, ανθρώπους να προχωρούν προς διάφορες κατευθύνσεις. Προφανώς, σκέφθηκα, δεν πήγαιναν για εργασία γιατί είχαν και καλοντυμένα παιδιά μαζί τους και η έκφραση όλων ήταν πάρα πολύ χαρούμενη.

« Θα πρέπει να είναι ημέρα κάποιας γιορτής αφιερωμένης στους θεούς τους», είπα στον εαυτό μου.

Κοιτάζοντας γύρω μου είδα κάποιον ντυμένο με ένα παράξενο μακρύ, καταθλιπτικό, μαύρο ρούχο, ο οποίος χαμογελώντας μου έδωσε το χέρι με μεγάλη οικειότητα, κατανοώντας προφανώς ότι ήμουν ξένος, και δείχνοντας έτσι το φιλόξενο πνεύμα του. Του έπιασα το χέρι με ανακούφιση.

Μου το έσφιξε, κοιταχθήκαμε στα μάτια για ένα λεπτό. Κατάλαβε την αμηχανία μου μέσα στο καινούριο για μένα περιβάλλον και προσφέρθηκε να με ενημερώσει. Μου εξήγησε γιατί χτυπούσαν τα κύμβαλα και γιατί οι άνθρωποι ήταν καλοντυμένοι. Ήταν Κυριακή, μια Κυριακή πριν από τα Χριστούγεννα, και ο κόσμος πήγαινε στον *Οίκο του Θεού*. «Υποθέτω ότι κι εσείς εκεί πηγαίνετε», είπα στον άγνωστο. «Ναι», μου απάντησε, «Εγώ τελώ την λειτουργία, είμαι ο ιερέας».

«*Ιερέας του Φοίβου Απόλλωνα;*» τον ρώτησα.

«Όχι, όχι», απάντησε, σκυθρωπιάζοντας, και σηκώνοντας το χέρι του σε ένδειξη σιωπής, «ο Φοίβος Απόλλων δεν είναι θεός, ήταν κάποτε ένα είδωλο».

«Ένα είδωλο;» ψιθύρισα με έκπληξη.

«Υποθέτω ότι είστε Έλληνας», μου είπε, «και οι Έλληνες», συνέχισε, «παρά τα διαπρεπή επιτεύγματά τους, ήταν ειδωλολάτρες. Λάτρευαν θεούς που δεν υπήρχαν. Έχτιζαν ναούς σε θεότητες που δεν ήταν τίποτα άλλο από απλά ονόματα-απλά ονόματα», επανέλαβε. «Ο Απόλλων και η Αθηνά και ο Δίας και όλοι οι Ολύμπιοι θεοί δεν ήταν παρά ένα αποκύημα της φαντασίας τους».

«Μα οι Έλληνες αγαπούσαν τους θεούς τους», διαμαρτυρήθηκα νοιώθοντας την καρδιά μου να χτυπάει δυνατά στα στήθια μου.

«Δεν ήταν θεοί, ήταν είδωλα, και η διαφορά μεταξύ ενός θεού και ενός ειδώλου είναι η εξής: ένα είδωλο είναι ένα αντικείμενο, ο Θεός είναι ένα ζωντανό πλάσμα. Όταν δεν μπορείς να αποδείξεις την ύπαρξη του θεού σου, όταν δεν τον έχεις δει ποτέ, ούτε έχεις ακούσει την φωνή του, ούτε τον έχεις αγγίξει, όταν δεν έχεις καμία απόδειξη περί αυτού, τότε είναι είδωλο. Έχεις δει τον Απόλλωνα; Τον έχεις ακούσει; Τον άγγιξες ποτέ σου;».

«Όχι», είπα, χαμηλόφωνα.

«Γνωρίζεις κανέναν που να τον έχει δει ή να τον άγγιξε;» Αναγκάστηκα να παραδεχθώ πως όχι. «Τότε είναι είδωλο», μου λέει.

«Μα, πολλοί από εμάς τους Έλληνες», είπα, «νοιώσαμε τον Πύθιο Απόλλωνα στις καρδιές και στο μυαλό μας και μας έχει εμπνεύσει υπέροχες ηθικές αξίες».

«Τα φανταστήκατε όλα», μου απάντησε ο μαυροφορεμένος κύριος. «Αν ήταν πράγματι θεός θα εξακολουθούσε να ζει μέχρι σήμερα».

«Είναι, λοιπόν, πεθαμένος», ρώτησα.

«Ποτέ του δεν έζησε, και εδώ και τουλάχιστον 2000 χρόνια ο ναός του είναι ένας σωρός ερειπίων».

Έκλαψα όταν άκουσα ότι ο Έκάργος Απόλλων, ο θεός του Φωτός και της μουσικής, δεν υπήρχε πια, ότι ο υπέροχος ναός του στους Δελφούς, κοντά στην Κασταλία πηγή, ήταν ερείπια και η ιερή του φλόγα είχε σβήσει. Έπειτα, με δακρυσιμένα μάτια, είπα, «Μα, οι θεοί μας ήταν δίκαιοι και καλοί, η θρησκεία μας ήταν πλούσια και γραφική. Έκανε τους Έλληνες ένα έθνος ποιητών, φιλοσόφων, καλλιτεχνών, πολεμιστών. Έκανε την Ελλάδα χώρα του φωτός, δημιούργησε το Ελληνικό σύστημα αρετών, την Ομορφιά, την Αλήθεια, το Καλό, το Αγαθό, την Αρετή, το Δίκαιο, την Ελευθερία, την Δημοκρατία- ναι, η θρησκεία μας ήταν θεία».

«Απόδειξέ το. Μπορείς να το αποδείξεις», μου είπε. Μετά, σταματώντας για ένα λεπτό, «αν τον παρουσιάσεις», είπε, «όλοι μας θα πέσουμε στα γόνατα, θα τον προσκυνήσουμε και θα τον λατρέψουμε. Παρουσίασε μας τον θεό Απόλλωνα και θα γίνει θεός μας».

«Να τον παρουσιάσω!» ψιθύρισα στον εαυτό μου. «Τι βλασφημία! Και θα πέσουν στα γόνατα! Τι είδους λατρεία είναι αυτή, οι Έλληνες δεν προσκυνούσαν τους θεούς τους». Μετά, παίρνοντας θάρρος, είπα στον μαυροφορεμένο κύριο πόσες φορές ένοιωσα μέσα στην καρδιά μου την ακτινοβολία παρουσία του Απόλλωνα, και του ανέφερα τους αθάνατους στίχους του Όμηρου για τον θεό Απόλλωνα. «Αμφισβητείτε τον Όμηρο;» τον ρώτησα. «Τον Όμηρο τον εμπνευσμένο ποιητή; Τον Όμηρο που το μελανοδοχείο του είναι μεγαλύτερο από την θάλασσα, του οποίου οι αθάνατες σελίδες είναι ο Χρόνος; Τον Όμηρο που η κάθε λέξη του είναι μια αχτίδα φωτός»

Μετά συνέχισα να του απαγγέλλω από την Ιλιάδα του Όμηρου, την Ελληνική Βίβλο, που λατρεύτηκε από όλους τους Έλληνες, και όχι μόνον, σαν το πιο σπάνιο χειρόγραφο μεταξύ Ουρανού και Γης. Του απάγγειλα τους στίχους του Όμηρου για τον Απόλλωνα, τον πνευματικό φωτοδότη των ψυχών, που δεν υπάρχει στον κόσμο τίποτα πιο μουσικό από αυτούς, πιο γλυκό ακόμη κι απ' το μέλι. Εξιστόρησα πώς η μητέρα του πήγε από πόλη σε πόλη για να βρει κατάλληλο μέρος να γεννήσει τον νεαρό θεό, τον γιο του μεγάλου Διός, της Δημιουργικής Αρχής, και πώς γεννήθηκε και ανατράφηκε με τις περιποιήσεις όλων των θεών, που τον έπλεναν στα Ελληνικά ρυάκια και τον έτρεφαν με νέκταρ και αμβροσία από τον Όλυμπο.

Μετά απάγγειλα τους στίχους που περιγράφουν τον Απόλλωνα να σπάει τα δεσμά του, να πηδάει από την κούνια του, και απλώνοντας τα φτερά του σαν κύκνος, να πετάει προς τον ήλιο, διακηρύσσοντας ότι χρειάζεται να έλθει ξανά για να ανακοινώσει στους θνητούς την θέληση του Θεού. **Ήσεται ἡμαρ ὅτε Φοῖβος πάλιν ἐλεύσεται καί ἐς αἰεὶ ἔσται.** «Είναι δυνατόν», ρώτησα, «όλα αυτά να είναι καθαρή επινόηση, μια φαντασία του μυαλού, τόσο αναπόδεικτη όσο ο αέρας; Όχι, όχι, ο Λεσχηνόριος Απόλλων δεν είναι ένα είδωλο. Είναι θεός, και ο υιός του θεού. Ολόκληρος ο Ελληνικός κόσμος είναι μάρτυράς μου ότι λέω την αλήθεια».

Γύρισα και κοίταξα τον μαυροντυμένο κύριο για να δω τι εντύπωση του έκανε αυτή η έκρηξη του ειλικρινή ενθουσιασμού μου, και είδα να ζωγραφίζεται ένα παγωμένο μειδίαμα στο πρόσωπό του που μου ράγισε την καρδιά. «Φτωχέ, παραπλανημένε ειδωλολάτρη!», μου είπε. «Δεν είσαι αρκετά έξυπνος να γνωρίζεις ότι ο Όμηρος δεν ήταν παρά ένας θνητός, και ότι έγραψε ένα έργο μέσα στο οποίο κατασκεύασε τους θεούς τους οποίους τραγούδησε, ότι αυτοί οι θεοί υπήρχαν μόνον στην φαντασία του, και ότι σήμερα αυτοί είναι πεθαμένοι όπως και ο ίδιος».

Ήδη όμως είχαμε φτάσει και στεκόμασταν στην είσοδο του μεγάλου επιβλητικού οικοδομήματος το οποίο ο συνομιλητής μου είπε ότι ήταν ο «Οίκος του Θεού». Μόλις μπήκαμε μέσα

είδα αμέτρητους μικρούς δαυλούς να τρεμοπαίζουν στον χώρο. Υπήρχαν, επίσης, εικόνες, ζωγραφιές και ένας βωμός με μεγαλύτερους δαυλούς μπροστά του. Υπήρχαν και μερικοί άνθρωποι εκεί μέσα που με ένα καλάθι στο χέρι γύριζαν ανάμεσα στο πλήθος και μάζευαν οβολούς. Ο αέρας ήταν αποπνικτικός με λιβάνι, μερικά άτομα με φανταχτερά ρούχα και χρυσαφικά πήγαιναν εδώ κι εκεί, γονατίζοντας και προσκυνώντας, μπροστά στις διάφορες ζωγραφιές. Το ακροατήριο βρισκόταν στα γόνατά του, με σκυμμένο το κεφάλι, βυθισμένο σε σιωπή- μια σιωπή τόσο βουβή που με φόβισε. Παρατηρώντας την ανησυχία μου να καταλάβω την σημασία όλων αυτών, ο συνοδός μου με πήρε παράμερα και ψιθυριστά μου είπε ότι οι άνθρωποι γιόρταζαν την επέτειο της γέννησης του *Σωτήρα* τους- του Ιησού, του Υιού του Θεού.

«Το ίδιο ήταν και ο Φαναίος Απόλλων, Υιός του Θεού», του απάντησα, σκεφτόμενός ότι τελικά θα συμφωνούσαμε μεταξύ μας.

«Ξέχνα τον Απόλλωνα», μου είπε, με μια δόση ανστηρότητας στην φωνή του. *«Δεν υπάρχει τέτοιο πρόσωπο. Αυτός ήταν μόνον ένα είδωλο. Εάν ψάξεις για τον Απόλλωνα σε ολόκληρο το σύμπαν ποτέ δεν θα τον βρεις και κανένας δεν θα σου απαντήσει με το όνομά του ή την περιγραφή του. Ο Ιησούς»*, συνέχισε, *«είναι ο Υιός του Θεού. Κατέβηκε στην γη και γεννήθηκε από μία παρθένο, σταυρώθηκε, πέθανε, αναστήθηκε και ανέβηκε στον ουρανό»*. Και πάλι, μπήκα στον πειρασμό να του πω πώς ο Απόλλων ενσαρκώθηκε, αλλά παραιτήθηκα της ιδέας.

«Μετά ο Ιησούς μεγάλωσε και έγινε άνδρας», συνέχισε ο συνοδός μου, *«πραγματοποιώντας ανήκουστα θαύματα, όπως ηρεμώντας την θάλασσα, χαρίζοντας την όραση σε τυφλούς, την ακοή σε κουφούς, την ομιλία σε κωφάλαλους, την υγεία σε λεπρούς, την κίνηση σε παράλυτους, την ζωή σε νεκρούς, μετατρέποντας το νερό σε κρασί, τρέφοντας χιλιάδες με λίγα τρόφιμα, και προφητεύοντας μελλοντικά γεγονότα»*.

«Φυσικά και οι θεοί σας, επίσης», πρόσθεσε, *«λένε οι μύθοι σας, ότι έκαμαν θαύματα, και ότι τα Μαντεία σας*

πρόβλεπαν το μέλλον, αλλά υπάρχει μια διαφορά εδώ- όλα όσα σχετίζονται με τους θεούς σας είναι φανταστικά, όλα όμως όσα αναφέρονται στον Ιησού είναι γεγονότα, και η διαφορά μεταξύ της Ειδωλολατρείας σας και του Χριστιανισμού μας είναι η διαφορά μεταξύ φαντασίας και γεγονότος».

Ακριβώς τότε άκουσα δυνατά μουρμουρητά, κάτι σαν το θρόισμα των φύλλων στο δάσος, να βγαίνει από όλο το πεσμένο στα γόνατα ακροατήριο. Γύρισα το κεφάλι μου και ασυναίσθητα, παρακινούμενος από την Ελληνική μου περιέργεια, προσπάθησα να ανοίξω χώρο και να πάω προς τους μεγαλύτερους δαυλούς που έφεγγαν μπροστά μου. Ένοιωσα ότι η αναταραχή μέσα στον οίκο ήταν η αναγγελία ότι ο θεός Ιησούς επρόκειτο να κάνει την εμφάνισή του, και ήθελα να τον δω. Ήθελα να τον αγγίξω, ή έστω, να ακούσω την φωνή του. Εγώ, που ποτέ πριν δεν είχα δει κανέναν θεό, ποτέ δεν είχα αγγίξει κανέναν θεό, ποτέ δεν είχα ακούσει κανέναν θεό να μιλάει, εγώ που πίστευα στον Απόλλωνα χωρίς ποτέ μου να γνωρίζω τίποτα που να αποδείκνυε την ύπαρξή του, ήθελα να δω τον αληθινό Θεό, τον Ιησού.

Αλλά ο συνοδός μου, έβαλε γρήγορα το χέρι του στον ώμο μου και με συγκράτησε.

«Θέλω να δω τον Ιησού», ψέλλισα, γυρίζοντας προς το μέρος του. Το είπα αυτό ταπεινά, με σεβασμό και καλή πίστη. *«Δεν θα έρθει εδώ σήμερα, Δεν θα μιλήσει στους πιστούς του,»* ρώτησα και πάλι. *«Δεν θα τους επιτρέψει να τον αγγίξουν, να χαϊδέψουν το χέρι του, να αγκαλιάσουν τα θεία πόδια του, να εισπνεύσουν το άρωμα της αναπνοής του, να λουστούν στο χρυσό φως των οφθαλμών του, να ακούσουν την μουσική της θείας φωνής του, Σε παρακαλώ, άφησε κι εμένα να δω τον θεό Ιησού»*, τον παρακάλεσα.

«Δεν μπορείς να τον δεις», μου απάντησε ο συνοδός μου, με έναν τόνο αμηχανίας στην φωνή του. *«Δεν εμφανίζεται πια στον κόσμο»*.

Έμεινα κατάπληκτος και δεν μπορούσα να αρθρώσω λέξη.

«Κατά την διάρκεια των τελευταίων 2.000 ετών», συνέχισε ο συνοδός μου, «δεν ευχαριστεί τον Ιησού να εμφανίζεται σε κανέναν, ούτε τον άκουσε κανείς όλα αυτά τα χρόνια».

«Επί 2.000 χρόνια κανένας δεν είδε ούτε άκουσε τον Ιησού;» ρώτησα, με μάτια γεμάτα απορία και με τρεμάμενη φωνή.

«Όχι», μου απάντησε.

«Τότε», τόλμησα να ρωτήσω ανυπόμονα, «αυτό δεν κάνει τον Ιησού παρόμοιο είδωλο όπως τον Απόλλωνα, Και όλοι αυτοί οι άνθρωποι που είναι γονατισμένοι μπροστά σ' έναν θεό για του οποίου την ύπαρξη βρίσκονται στο σκοτάδι, όπως ήταν οι Έλληνες για τον Απόλλωνα, και για το παρελθόν του οποίου έχουν μόνον φήμες σαν τα γραπτά του Όμηρου περί των θεών του Ολύμπου, δεν είναι το ίδιο ειδωλολάτρες σαν τους Έλληνες;

Τι θα έλεγες», ρώτησα τον συνοδό μου, «εάν απαιτούσα από εσένα να μου παρουσιάσεις τον Ιησού και να μου τον αποδείξεις στα μάτια μου και στα αυτιά μου ακριβώς όπως εσύ μου ζήτησες να σου παρουσιάσω και να σου αποδείξω τον Απόλλωνα; Ποια είναι η διαφορά μεταξύ μιας τελετής που γίνεται προς τιμήν του θεού Απόλλωνα και μιας προς τιμήν του θεού Ιησού, καθ' ην στιγμή είναι αδύνατον να έχουμε οπτική επίδειξη της ύπαρξης του ενός ή του άλλου; Εάν ο Ιησούς είναι ζωντανός και θεός, και ο Απόλλων ένα είδωλο και πεθαμένος, ποια είναι η απόδειξη, εφόσον ο ένας είναι τόσο άορατος, τόσο απροσέγγιστος, και τόσο απαρουσίαστος όσο ο άλλος; **Και εάν η πίστη ότι ο Ιησούς είναι θεός τον κάνει Θεό, γιατί η πίστη στον Απόλλωνα να μην τον κάνει Θεό;**

Αλλά, αν λατρεύοντας τον Ιησού, το καλύτερο μέρος του οποίου δεν έχει κανένας άνθρωπος δει, ακούσει ή αγγίξει, αν χτίζοντας ναούς γι αυτόν, καίοντας θυμιάματα στους βωμούς του, προσκυνώντας και γονατίζοντας μπροστά στα ομοιώματά του και αποκαλώντας τον Θεό δεν είναι ειδωλολατρεία, τότε δεν είναι επίσης ειδωλολατρεία να ανάβουμε πυρές μπροστά στους καθαγιασμένους βωμούς του Έλληνα Φοίβου Απόλλωνα, του Θεού του Πνευματικού Φωτός.

Δεν αρνούμαι», συμπλήρωσα, «ότι ίσως κάποτε να έζησε ο Ιησούς. Μπορεί να ζούσε πριν 2.000 χρόνια, αλλά εάν από τότε δεν έχει ξανακουστεί, εάν το ίδιο πράγμα που συνέβη στους ανθρώπους της εποχής του συνέβη και στον ίδιο, δηλαδή, εάν έχει πεθάνει, τότε λατρεύετε τους νεκρούς, ένα γεγονός που χαρακτηρίζει την θρησκεία σας ως ειδωλολατρική».

Και, μετά, θυμούμενος τι μου είχε πει για την Ελληνική Μυθολογία, για την Άγια Ελληνική Μυθολογία μας, ότι ήταν όμορφη αλλά όχι αληθινή, του είπα:

«Οι ναοί σας είναι πράγματι επιβλητικοί και ωραίοι και αξίζουν πολλούς οβολούς, η μουσική σας είναι φανταστική, οι βωμοί σας πλουσιότατοι, οι λιτανείες σας θεσπέσιες, οι ύμνοι σας φέρνουν ρίγη, τα μυρωδικά σας, τα λουλούδια σας, τα κύμβαλά σας, οι χρυσές και ασημένιες ζωγραφιές σας όλα με πολύ γούστο, και τολμώ να πω ότι τα δόγματά σας είναι ευαίσθητα και οι ιερωμένοι σας πειστικοί, αλλά η θρησκεία σας έχει ένα σφάλμα-ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΑΛΗΘΙΝΗ».